

Пам'яті владика Мілана

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

I

Крадії

Зима того року видалася напрочуд тепла. У грудні снігу так і не дочекалися. Люди здивовано глипали на небеса, які піднесли їм такий сюрприз: четвертий місяць осені.

Отець Теодор у забрьоханих від гризюки кросівках жартував, що відтепер будемо мати два листопади: ранній і пізній. Це був життєрадісний тридцятирічний священник, що мав трохи дітвакуватий вигляд. А надто в своєму смугастому светрі з капюшоном. Його рожеве кругле обличчя з лагідними карими очима та довірливою усмішкою відразу викликало симпатію. Люди горнулися до папотця, що жив з родиною на околиці села, біля лісу, у триповерховому духовному центрі. Влітку тут працював дитячий табір, а в іншу пору збиралися священники й віряни на духовні виправи. Адже довкола милувала око чарівна карпатська природа. Серед тутешніх пологих гір добре думалося і відпочивалося.

Але того вечора у великому будинку зі стрімким карпатським дахом та багатьма кімнатами для гостей була лише родина священника. Вже завтра ввечері мав навідатися Новий рік, тож усі роз'їхалися по домівках.

По обіді отець Теодор провів із сільською молоддю репетицію вертепу, яким вони хотіли уперше здивувати односельців. Потому разом прикрашали сосну, що росла перед духовним центром. І здалеку паперові коробки, загорнуті в яскравий кольоровий папір, скидалися на велетенські казкові іграшки.

Зими хоч і не було, але свято наближалось, і люди, як могли, створювали собі святковий настрій.

Коли нарешті гомін на подвір'ї вщух, школярі, сміючись, розбіглися селом, а молоде подружжя заходилося прибирати великий хол до свят, із сутінків виринули дві постаті. Вони на мить завмерли, уважно вдивляючись в освітлені вікна першого поверху. Але почувши звідти рівномірний гул порохотяга, яким вправно орудував отець Теодор, заквапилися до невеличкої стаєньки, що стояла позаду будинку. Це був крихітний затишний хлівець, двері якого були підперті знадвору кілком, щоб не розбрелася худоба. Для захисту від морозів він був обшитий дерев'яними плитами зі стружкою і навіть не мав жодного віконечка.

— Не спи, Карле! — мовила довгов'яза постать, відчиняючи двері. — Посвіти, бо очі зломлю!

Карло був очевидно так прозваний за низький зріст. Щось було в ньому від карлика. Можливо, довгий ніс та скривлені на один бік губи робили його подібним на підземного троля. Він мав завжди втомлений вигляд і тримав за плечима великий мішок, що підозріло торохкотів.

Щойно засвітився ліхтар мобільника, як у хліві хтось зарухався, почулося форкання і стукіт копит.

— Диви, Карле, яка краса! — зблиснув під направленим промінням залізний зуб у роті високого. — Та не на мене світи, телепню, а на осла!

Ліхтарик вихопив із темряви велику сіру голову дворічного віслюка, що приязно потягся до людей, намагаючись тицьнутися їм вологою мордою в долоні. А раптом там є щось смачненьке для нього?

— Диви, яке дурне! — захихотів довгов'язий. — Давай мотузок, Карле! Тільки не спи! Про що ти завжди думаєш своєю тупою головешкою?

Карло хотів щось відповісти, але передумав і лише невизначено пробурмотів. На шиї ослика був ошийник із залізним кільцем. Саме до нього прив'язував отець Теодор загального улюбленця духовного центру, коли виводив тваринку на свіже повітря. І сьогодні, зважаючи на сонячний день, ослик по обіді пасся на ще подекуди зеленій травичці позаду будівлі, припнутий до кілка. Там його й запримітили двоє невідомих, що ходили по селу, скуповуючи горіхи. Були вони доволі підозрілі на вигляд, тож селяни нерado відчиняли їм оселі. Хтозна, що в них насправді на думці?

Пів мішка горіхів були малою втіхою для двох побитих життям чоловіків непевного віку, тож коли біля великого триповерхового будинку з блискучим хрестом на брунатній стрісі вони побачили справжнього осла, це було сприйнято як дарунок долі.

— Ось для чого, Карле, ми сьогодні опинилися тут! — щасливо сміявся довготелесий із подзьобаним віспою обличчям, коли вони засіли за шипшиновими кущами, чекаючи свого шансу. — Ніколи не здавайся, Карле! Ніколи! Бог любить зухвалих!

Карло мовчав, глипаючи на Гогу (так звали напарника) своїми вузькими темними очима. Він не мав власної думки.

А якщо вона й з'являлася, то ховав її глибоко на дні свого серця.

Коли стемніло, отець Теодор приніс ослику оберемок свіжого сіна та пів відра теплої води. Вівчарку Джиму він, на свою біду, прив'язав ближче до будинку, бо ослик так столочив щедро полите дощами подвір'я біля хліва гострими копитцями, що там утворилося суцільне місиво. Аби пес не забр'юхувався, його пересунули значно далі.

Але Джима і звідти вчула підозріле шарпання біля стеньки, коли чужаки виводили ослика.

— Ходу, Карле, ходу! — занервував Гога і з хрускотом наступив на жовту диню, що купкою лежали під стіною і слугували лакоминкою для віслюка.

Під собачий гавкіт вони хутенько минули загороду з довгих жердин і опинилися на стежці, що вела до лісу. Пес гавкав, аж надривався, проте отець Теодор нічого не чув. Перед святом він затіяв прибирання і пилюсосив, аж гай шумів.

— Пронесло, слава тобі, Господи! — перехрестився Гога, коли вони опинилися на лісовій стежині, що поволі підіймалася вгору поміж чагарями ліщини, терену та бузини.

Просто перед ними височів червоний стовп із прибитою картинкою з Євангелія. Це був початок хресної дороги із чотирнадцятьма зупинками, яку відкрив торік отець Теодор для прочан. На кожній була невеличка табличка, що розповідала про останні страждання Спасителя.

І хоча небо було всіяне зорями, ніч видалася густа і темна. Двоє з ослом поволі підіймалися дорогою, яка була так збита возами та вантажівками, що колія на ній подекуди провалювалася аж по коліно. У вибоїнах стояла вода, і по мокрому ховзькому ґрунті було важко йти. Глина налипала на підшви товстим пластом.

— Карле, справжнім ослом є ти, а не ця сумирна тваринка! — захекано мовив довгов'язий, коли вони зупинилися віддихатися в молодому березняку.

— Це чому? — чи вперше за весь день видавив із себе щось схоже на слова коротун із зморшкуватим, паче пожованим, обличчям. Зазвичай, він висловлював свої емоції тільки звуками.

— Тому що ти несеш цей міх з горіхами на своїх плечах замість того, аби його ніс осел! — зареготав Гога, поклавши ногу на порослий мохом валун. Він мав бульбастий ніс, подзьобаний чорними порами, в яких, схоже, засіялися волосинки.

— Якщо я осел, то будеш пести цей міх сам! — гепнув мішком об березу Карло. На щастя, горіхи не вивалилися.

— З одним ослом нелегко, а з двома? — реготнув на власний дотеп довгов'язий і заходився прив'язувати мішок до спини віслюка.

Це було нелегко зробити, адже сідла у довговухого не було. Однак Гога був чоловіком упертим і кмітливим, життя його добряче обтесало, тож якимось мішок приторочив.

Вони вже добряче віддалилися від села, тому почувалися безпечніше. Навіть якби господарі помігали пропажу, то навряд чи подалися б у нічний ліс за крадіями.

— Уперед, герої! — почвалав по болоту Гога і потягнув за мотузку віслюка. Але той, видно, вже натомився з незвички. До того ж мішок з горіхами на спині йому явно не сподобався. Ослик навіть не ворухнувся, стрижучи довгим вухом.

— Що за біс? — зупинився Гога. — Гайда, віслюче! Що швидше припхаємося додому, то краще буде нам усім!

Їхнє село лежало по той бік гори, за якихось дванадцять кілометрів. За три години можна було цілком упоратись. Гога щосили гягнув за мотузку, але осел не зробив і кроку, впираючись усіма ногами.